

د. مهدي مقیم

الحرف والواقع (۱)

گزیده متن‌ها، ده ساله نشر، خاسی

۱۳۰۳ - ۱۳۹۳

مهدي مقیم: یاد

Shadi Moghimnejad (PhD)

IN PERSIAN OF THE REAL (1)

SELECTED TEXTS ABOUT ART & PHOTOGRAPHY

2004 - 2014

www.ketab.ir
سرشناسه: مقیم‌نژاد، مهدی، ۱۳۵۴ ● عنوان و نام پدیدآور: در ستایش و وفای: گزیده‌متن‌هایی درباره هنر و عکاسی ۱۳۹۳-۱۳۸۳/ مهدی مقیم‌نژاد

مشخصات نشر: تهران: کتاب پرگار، ۱۳۹۶ ● مشخصات ظاهری: ۲ ج. مصور (بخشی. رنگ)

شابک: ۹۷۱۳۶-۳-۹-۹۷۱۳۶-۶۰۰-۹۷۸-۸-۴-۹۷۱۳۶-۶۰۰-۹۷۸-۸-۱-۹۷۸-۶۰۰-۹۷۰۸۴-۶-۸-۸-۱ ج. ۲

موضوع: عکاسی-مقاله‌ها و خطابه‌ها ● موضوع: Photography- Addresses, essays, lectures

موضوع: هنر-مقاله‌ها و خطابه‌ها ● موضوع: Art- Addresses, essays, lectures

عنوان دیگر: گزیده‌متن‌هایی درباره هنر و عکاسی ۱۳۹۳-۱۳۸۳

رده‌بندی دیویی: ۷۰۰ ● رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶/م۷۵۴/ NX۶۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا ● شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۴۲۵۸۶

کتاب پرگار

درستایش امرِ وَاقَع

«گزیده متن‌هایی درباره هنر و عکاسی ۳۹۳ - ۱۱۰»

جلد اول

نویسنده: مهدی مقیم‌نژاد •• ویراستار: افشین لطفی

ناشر: کتاب پرگار •• نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷ •• شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

کتاب آرایی: سعید مزینانی •• طراحی جلد: نسیم برجیان •• مدیر تولید: آرش کمالی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۱۳۶-۸-۴ •• شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۱۳۶-۳-۹

مرکز توزیع: کتاب پرگار ۰۹۱۲۵۳۴۷۸۴۵ - ۰۲۱۶۶۹۶۲۴۳۲

فروشگاه اینترنتی: www.pargarbook.com

فهرست

جلد اول: درباره هنر و عکاسی

مقدمه

۹	۱	ملاحظات نشانه‌ساخت در باب ماهیت طراحی
۱۵	۲	تأملی در شناخت‌شناسی تصویر عکاسی
۲۷	۳	تحلیل بلاغی تصویر، نوشتار و لایه بارت
۳۹	۴	عکس و نشانه زبانی: بازخوانی تئوریک مبنای نظری عکاسی
۶۱	۵	درآمدی بر بحث روایت در عکاسی
۸۳	۶	در باب کارکرد اجتماعی عکس‌ها
۱۱۳	۷	تاریخ فتومونتاژ: تاریخ اندیشه آلترناتیو در عکاسی
۱۲۹	۸	عکاسی در عصر شبیه‌سازی الکترونیکی، نوشته‌اند: پروندیک
۱۷۵	۹	تصویرپردازی دیجیتال و بازنمایی عکاسانه
۱۸۹	۱۰	فتومونتاژ واقع‌نما: مشروعیت فلسفی تصویر دیجیتال
۲۱۱	۱۱	مدرنیسم در اثر هنری، نوشته ویکتور بورگین
۲۲۵	۱۲	بردن بازی، هنگامی که قوانین آن دگرگون شده است:
۲۶۳		عکاسی هنری و پسامدرنیسم، نوشته آبیگیل سولمون گودو
۲۹۱	۱۳	درآمدی بر هنرهای چندرسانه‌ای
۳۳۱	۱۴	درآمدی بر لایت‌آرت: نور به مثابه رسانه و پیام، نوشته آمنون بارزل
۳۴۵		نمایه

مقدمه

۱. کتاب پیش رو شامل چهل عنوان مقاله از میان حدود یک صد عنوان مطلبی، می باشد که از من به زبان های فارسی و انگلیسی تاکنون به چاپ رسیده است. به جز متن شماره ۲۲ که تاریخ انتشار آن به سال ۱۳۹۲ و متن شماره ۴۰ که به سال ۱۳۹۴ برمی گردد، باقی متون در فاصله سال های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۲ نوشته یا ترجمه شده اند؛^۱

۲. به عنوان گردآورنده، بر این عقیده ام که، نسبت به متون عایب، آنچه در این کتاب آمده به هیچ روی «بهتر» نیست و اصولاً چنین جنسی از تضاد، مورد مطالب، نمی تواند صادق باشد. فقط، به عنوان ملاک های گزینش می توانم در درجه نخست به بار آموزشی و کارآبودن متون، از پس سال ها، اشاره کنم و همچنین به وجود ایده هایی در متن که انگیزه چاپ دوباره آن را پررنگ تر می کرد؛

۳. مطالب پیش رو هرگز با این چشم انداز که روزی به کتابی واحد بینجامد نوشته یا ترجمه نشده اند. بنابراین، مخاطبان در اینجا با تنوع در موضوعات، و همچنین

۱. مخاطبان می توانند برای مشاهده فهرست نسبتاً دقیقی از تمام مطالب به این آدرس، در وب سایت رسمی ام، مراجعه کنند:
[Http://Moghimnejad.Com/Article-Essays-And-Reviews](http://Moghimnejad.Com/Article-Essays-And-Reviews)

قالب‌های نوشتاری، مواجه خواهند بود. با این همه، یک اصل را می‌توان در مورد همه متون مشترک دانست: آنچه که نوشته یا ترجمه شده با اهمیت‌تر از صرف موضوع آن است که البته این امر در جلد دوم کتاب بیشتر خود را نمایان خواهد ساخت. به عنوان مثال، متون ترجمه این کتاب حاصل گزینش از میان مطالب پرشماری است که درباره موضوعی واحد، برکنار از اهمیت ذاتی آن، می‌توانست در دسترس باشد. در مورد مطالب تألیفی نیز وضع به همین روال است. از این بابت، به ویژه در جلد دوم کتاب و در مورد هنرمندان ایرانی، به راستی اهمیتی نداشت که موضوع نوشتار در ره اولین نمایشگاه هنرمندی گمنام باشد یا چندمین نمایشگاه هنرمندی مشهورتر. اینجا، مهم‌تر از هنرمندان و آثار هنری انگیزه‌ای بود که از دل این آثار می‌تراشت؛ زمینه‌ساز ایده‌پردازی یا طرح مبحثی نظری باشد؛

۴. به همین ترتیب، مطالب این کتاب در گام نخست براساس قالب‌های نوشتاری آن دسته‌بندی شده‌اند. به عبارت دیگر، جلد اول کتاب به متونی اختصاص دارد که عمدتاً در محدوده مقالات پژوهشی^۱ می‌کنجند. در جلد دوم کتاب اما مخاطب با شکل‌های گوناگونی از نوشتار از قبیل مطالب مروری،^۲ مقدمه کتاب یا کاتالوگ،^۳ گفت‌وگو،^۴ و مطالب آزاد^۵ مواجه خواهد بود. در گام بعد، منطق به کاررفته در ترتیب مقالات بنابر محتوای آن بوده است و اگر مطالبی در یک راستا بوده‌اند، به ترتیب تاریخ نگارش از پی هم آمده‌اند. با این مقدمه، بخش اول این کتاب با مقاله‌ای درباره طراحی، به عنوان قدیمی‌ترین و پایه‌ای‌ترین رسانه هنرهای تجسمی، شروع می‌شود. سپس، چند مقاله درباره مباحث نظری عکاسی می‌آید. بعد از آن، مطالب در بستر تخصصی‌تر تاریخچه، مفاهیم، و مقتضیات عکس‌های دستیاری شده دنبال می‌شود. در ادامه، دو مطلب معتبر درباره معانی و مصادیق مدرنیسم و پسا مدرنیسم در دنیای هنر ارائه می‌شود. در نهایت، این بخش با مطالبی درباره موضوعات متأخرتری همچون هنرهای چندرسانه‌ای و لایت آرت پایان می‌پذیرد. در جلد دوم نیز

1. Essay

4. Interview

2. Review

5. Notes

3. Introduction

عمدتاً به هنرمندان، با توجه به سابقه تاریخی شان، توجه شده است. بنابراین، اولین مطلب این بخش به یک عکاس قرن نوزدهمی اختصاص دارد و کارتا هنرمندان متأخرتر ادامه می‌یابد. بعد از آن، در چند مطلب به هنرمندان معاصر ایران پرداخته می‌شود و سرانجام کتاب با جستارهایی کوتاه به پایان می‌رسد. در مجموع، می‌توان سیر نوین تری این کتاب را از مقالات نظری مفصل تا گفتارهایی کوتاه و شخصی در نظر آورد؛

۵. چند مورد از مطالب این کتاب بعدها در تاروپود کتاب عکاسی و نظریه گنجانده شده‌اند. بالخصوص، این عقیده‌ام که چاپ مستقل آن متون شاید به بازخوانی و برانگیختن تفاسیری تا حد کم کند. به جز مقاله شماره هفت، که بدون تغییر دادن ایده مطلب و صرفاً برای این کتاب به شکلی جامع بازنویسی شده است، در سایر موارد شاهد تغییرات اندکی در محتوای متون هستیم. همچنین، به جز مطالبی که به تصاویر مشخصی ارجاع داده‌اند، غالباً مطالب تصاویر مقالات و اطلاعات آن دقیق‌تر، تازه‌تر، و به‌روزتر شده است. بنابراین، در این کتاب تقریباً تمامی پی‌نوشت‌ها را به متن اصلی اضافه کرده و خوانند، آن‌را، همچون کتاب عکاسی و نظریه، به اندازه خود متن با اهمیت می‌دانم. همچنین، لازم است یادآوری کنم که، در تمام کتاب، شماره‌های بالای متن در حاشیه زیر نویس برای درج اسامی عناوین لاتین ضروری و ناآشنا تر است و اعداد درون پرانتز پی‌نوشت می‌باشند. در نهایت، ارجاع‌های درون‌متنی به هر دو زبان فارسی و لاتین بر اساس زبان فارسی تنظیم شده‌اند، اما از روی تاریخ ارجاع‌ها، یعنی شمسی یا میلادی بر این امر، می‌توان تشخیص داد که کدام یک از منابع لاتین و کدام یک فارسی است؛

۶. لازم است یادآوری کنم، به‌ویژه در نزد کسانی که «نقد» را یکسر معادل عملکردی انتقادی می‌پندارند، مطالب این کتاب به‌سختی نقد به حساب می‌آیند و عمدتاً «تحلیل» هستند. به عبارت دیگر، همواره در زندگی درمورد مباحث و هنرمندانی نوشته‌ام که هم برایم مهم بوده‌اند و هم مورد علاقه و در واقع متن‌ها نیز عمدتاً تلاشی هستند برای یافتن و به بحث گذاشتن دلایل آن اهمیت. نکته دیگر اینکه ترکیب «امر

واقعی» در عنوان این کتاب، چنان‌که در ادبیات ترجمه در زبان فارسی متداول شده، ربطی به معنای لاکانی^۱ «The Real» ندارد. در واقع، اگرچه در چند مورد از متون این کتاب اشاره مستقیمی به گفتمان فکری لاکان نیز شده است اما در اینجا، منظور از امر واقعی اشاره به ساحت نمادین، دربرگیرنده یا مطلق واقعیت است، همچون «امر زیبا» به جای مصادیق زیبایی، «امر مقدس» به جای امور مقدس، «امر سیاسی» به جای مسائل سیاسی، و مواردی از این قبیل. به بیان دقیق‌تر، چنان‌که می‌توان این نکته را به نوعی شالوده فکری کتاب در نظر گرفت و در جای جای متون آن را یافت، منظور مشخص‌تر از امر واقعی آن شکلی از واقعیت است که رسانه عکاسی بانی تولید آن است، از آنجا که مرسوم‌تر است، بازتولید آن بوده است؛ گونه‌ای واقعیت عکاسانه^۲ که پالشر با آن اصلی‌ترین نیروی پیشبرنده مطالب این کتاب نیز می‌تواند به حساب آید؛

۷. و سرانجام اینکه، این اواخر از نوشتن متن‌هایی نزدیک به آنچه که در این کتاب آمده، علی‌رغم همه ویژگی‌های ضروری، هایی که می‌تواند به شکل بالقوه داشته باشد، انصراف داده‌ام. عمر و انگیزه‌ای اگر باقی بود، ترجیح می‌دهم به مقالات پژوهشی پیوسته‌تری فکر کنم که به‌نگیز برای تبدیل شدن به کتاب نوشته شده باشند. و آخر اینکه، در تمام این سال‌ها موضوعات خارج بسیاری بودند که فرصتی برای نوشتن آن یا به دست نیامد یا از دست رفت. شاید معنای زندگی نیز چیزی بیش از این نباشد. پس، بهتر است با شمس لنگرود، هم‌راهِ باشیم که «آنچه باقی می‌ماند نامش زندگی است».

1. Jacques Lacan

2. Photographic Reality